

GROEN EN WATER

10.1 HUIDIGE SITUATIE

Groen

In vergelijking met de andere kernen binnen de gemeente Hof van Twente beschikt Goor over opvallend weinig openbaar groen. Er is nauwelijks sprake van een groen netwerk, aanzienlijke elementen als wegbegeleidend groen, knooppunten en groene ruimten onvoldoende ontwikkeld en verbonden zijn.

Binnen de bebouwde kom zijn de belangrijkste aanwezige groenelementen de volgende:

- De oude laanstructuren (rond het klooster Heeckeren en langs de oude wegen, zoals de Markeloseweg);
- De blauwgroene dooradering van de Boven-Regge;
- De wegen die een historische of landschappelijke uitstraling hebben, zoals de Gondalaan, de Mossendamsweg, de Van Coeverdenstraat en de Korte Dijk;
- Groene wijken als De Whee II (globaal begrensd door de Stoevelaarsweg, Markeloseweg, Rembrandtstraat, Gruttostraat en bedrijventerrein De Whee) en Kevelhammerhoek;
- De Joodse begraafplaats achter 't Schild.

In tegenstelling tot het groen in het centrum en de wijken zijn de dorpsranden van Goor sterker ontwikkeld. Als waardevolle elementen kunnen hier genoemd worden:

- De Waterhoek tegen de zuidwest rand van Goor, waar de Regge door het land van Weldom kronkelt;
- De verwevenheid tussen de bossen van de Herikerberg met de aangrenzende bebouwing van Goor;
- De groene lob langs de Bolscherbeek die aan de oostkant de kern binnenkomt en het gebied rond Huize Heeckeren.

Gezien het feit dat Goor zich in een prachtig buitengebied bevindt, zijn meerdere doorzichten vanuit de kern op het landschap waardevol. Dit geldt onder andere voor het zicht vanaf de Markeloseweg op de open beekdalen en tevens voor het zicht vanaf de Holtdijk, de Diepenheimseweg en de Gondalaan.

Water

De ligging aan de Regge is een belangrijke basis voor de ontstaansgeschiedenis van Goor. Zo stroomde de Stadsregge door het huidige stadscentrum van Goor, westelijk van 't Schild. Door de aanleg van het Twentekanaal verloren de beken hun bovenloop en werden gedempt, verplaatst of ondergronds gelegd. Daardoor is in Goor de relatie tussen het water en de stad grotendeels verdwenen.

Naast het Twentekanaal kunnen de vijvers in Kevelhammerhoek, de waterpartijen op Zerkeldamshoek en de gracht rondom huize Heeckeren als oppervlaktewater worden genoemd. Ook wordt gewerkt aan het weer zichtbaar maken van de Boven-Regge.

10.2 RUIMTELIJKE OPGAVE

Groen

Hoofdstructuur en wijkniveau

Onder andere de bevolkingsontwikkeling en de daardoor afnemende behoefte aan woningbouwlocaties biedt mogelijkheden om Goor groener te maken. Bij invulling van locaties zonder, of met een gekort 'programma' kan een groene invulling bijdragen aan een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid. Voor het realiseren van een duurzaam groen netwerk is het wenselijk de nieuwe groenstructuren zoveel mogelijk te koppelen aan bestaande groenstructuren. Om duurzaamheidsredenen heeft het de voorkeur om eventuele nieuwe groenstructuren waar mogelijk op te hangen aan het watersysteem (zie hiervoor ook paragraaf 11.2). Een combinatie van groen en water leidt tevens tot een verhoging van de verblijfswaarde van de omgeving.

Op wijkniveau dient de identiteit van de afzonderlijke wijken in Goor benadrukt te worden. Hierbij is een evenwichtige verdeling van het groen over de wijken van belang, waarbij per wijk een structurele keuze moet worden gemaakt tussen:

- het groen verspreid aanbrengen langs meerdere wegen;
- het groen concentreren op enkele groene 'pleinen' en in de overige straatbeelden het particuliere groen het beeld laten bepalen.

Om een robuuste en daarmee duurzame groenstructuur te creëren wordt in het kader van deze structuurvisie gekozen voor het streven naar een concentratie van het groen op enkele groene 'pleinen'. Daarbij dient wel te worden opgemerkt dat (het herstel van) een samenhangende en zo mogelijk ononderbroken bomenstructuur langs hoofdwegen eveneens bijdraagt aan een samenhangend netwerk van groenstructuren.

Derhalve is het dus van belang om de locaties van nieuwe groene pleinen in de nabijheid van hoofdwegen te realiseren.

Entrees

Belangrijk onderdeel van de hoofdgroenstructuur zijn de toegangswegen. Vanwege hun 'representatieve' functie is het gewenst dat deze, nog meer dan de ondergeschikte wegen, een sterke groene aankleding hebben. Daarnaast hebben groene lanen op de komgrens een positief effect op de gereden snelheid, de beleving van de bebouwde kom en daarmee de verkeersveiligheid.

Bestaande waarden zijn bijvoorbeeld de oude laanstructuur van de Markeloseweg en de oude beukenlaan op de Haaksbergerweg. Ook de oude invalstructuren, onder andere langs en rond de Gondalaan en (Oude) Haaksbergerweg, moeten de sterke groene aankleding behouden. Daarvoor dienen de daar aanwezige oude beplantingsvormen extra beschermd te worden.

Om hierin een eenduidig beeld te creëren is het van belang de boomstructuren op de Deldensestraat, de Hengevelderstraat en de lependijk te versterken.

Andere uitvalswegen, zoals de Zomerweg en de Holtdijk, zijn van oudsher onbeplant, ook gelet op het aangrenzende landschap. Dit beeld moet gehandhaafd blijven.

Ook de entree bij de Zomerweg dient zich, met een open karakter, duidelijk te onderscheiden van andere entrees rond de hoofdwegen van Goor, welke beplant zijn met zware boomstructuren.

Met name de entrees vanaf de Deldensestraat en de noordzijde (Enterseweg) kunnen door onder meer een verbeterde groenstructuur worden verbeterd.

Boomstructuren kunnen ten slotte de routing (onder andere naar het centrum) ondersteunen.

Randen

In het algemeen kan worden gesteld dat het groen langs de randen en langs toegangswegen goed moet aansluiten op het buitengebied. Dit betekent dat de inpassing van de stadsranden goed moet worden afgestemd op de karakteristieken van de aansluitende landschapstypen.

Bij eventuele ontwikkelingen aan de oostelijke rand (Heeckeren) dient de waardevolle groene ruimte behouden te blijven, zodat er een groene buffer rond het oude klooster gehandhaafd blijft. De zichtlijnen op en vanuit Heeckeren, met name vanuit zuidoostelijke richting, moeten worden gehandhaafd en de waardevolle historische sfeer dient te worden behouden.

De 'doorwerking' van de groene historische sfeer in de Kloosterlaan en de Van Coeverdenstraat vormen een belangrijke verweving van landelijk groen en stedelijke omgeving. Ook deze structuur moet worden gehandhaafd.

De bestaande waardevolle doorzichten vanaf de wegen op het landschap moeten behouden blijven en daar waar mogelijk worden versterkt om een geleidelijke overgang van stad naar landelijk gebied te handhaven of te creëren.

Knooppunten

De knooppunten van de hoofdwegen in Goor zijn soms onduidelijk vormgegeven en kunnen waar mogelijk versterkt en geaccentueerd worden met groen. Een goed voorbeeld van een groen knooppunt is de hoek Scherpenzeelseweg/Spreewenstraat. Deze bestaat uit veel groen in de vorm van bomen en vakbeplanting.

Ter plaatse van de kruising Kerkstraat/Van Kol-laan, alsook aan de rand van het TSB-terrein en op de hoek Enterseweg/Breukersweg (entree vanaf de noordzijde), zijn potenties aanwezig voor de ontwikkeling van een knooppunt met een belangrijke functie voor groen in combinatie met verkeer. Ook het Kerkplein kan, in combinatie met het reeds aanwezige groen rond de Klokkenkamp versterkt worden als groen knooppunt.

Groen op bedrijventerreinen

Goor onderscheidt zich duidelijk van de overige kernen binnen de gemeente door haar grote oppervlakte bedrijventerreinen. Deze bepalen sterk de identiteit van de kern doordat ze vanaf meerdere ontsluitingswegen te zien zijn. Hoewel Goor haar afkomst niet hoeft te verloochenen en deze industrie op bepaalde locaties best zichtbaar mag zijn is het met name op de overgangen naar het buitengebied gewenst om aandacht te besteden aan een zorgvuldige inpassing. Groen kan hierbij een rol spelen.

Voor de uitbreiding van Zenkeldamshoek is het derhalve gewenst om deze goed te integreren in het landschap. Hierbij kan gedacht worden aan het toepassen en behouden van groene en blauwe aders en landschappelijke inpassing.

Voor het bedrijventerrein Haven Goor geldt daarentegen dat met het toevoegen van de gewenste watergebonden bedrijvigheid, het verstoppert achter een groene wand het zicht zou ontnemen op een levendige kade. Bovendien wordt een duidelijk signaal afgegeven ten aanzien van de functie van deze plek.

Het Twentekanaal als lijnelement zorgt hier reeds voor een duidelijke overgang, hetgeen door de bebouwing juist kan worden benadrukt.

Functioneel groen

Qua functioneel groen kan gesteld worden dat voldoende speelplekken voor kinderen een aandachtspunt is.

Vanwege de geringe hoeveelheid openbaar groen in het bebouwde gebied van Goor, met name in het centrum, is het wenselijk om de mogelijkheden tot het realiseren van beleefbaar groen (park) aan te grijpen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan medegebruik van de oude gemeentelijke begraafplaats aan de Herman Heijermansstraat als parkje.

In het kader van het invullen van open plekken door middel van functioneel groen kan naast parken ook worden gedacht aan wijktuinen. Dergelijke tuinen, waarin bewoners en/of bijvoorbeeld schoolkinderen gezamenlijk participeren, kunnen, naast de groene functie, een belangrijke bijdrage leveren aan (het versterken van) de sociale samenhang in de wijk en aan natuur- en milieueducatie.

Bij nieuwe structuren moet in zijn algemeenheid in ogenschouw worden genomen dat groen als nieuwe, min of meer zelfstandige, dragende functie moet worden aangelegd.

Inrichting en beheer

Bij de aanleg van groen moet, mede gezien de steeds beperkter beschikbare financiële middelen, nadrukkelijk aandacht zijn voor de mate en mogelijkheid van onderhoud. Naast aantasting van de ruimtelijke kwaliteit door onverzorgd groen roept het ook gevoelens van onveiligheid op. Voor een duurzaam, effectief onderhoud van het groen is de juiste keuze (soort en omvang) van de beplanting van belang.

Water

Een belangrijke doelstelling voor het water in Goor is het weer zichtbaar maken van de beken in de kern, onder andere door het herstellen van de oude loop van de Boven Regge (project Regge door Goor). Naast een natuurvriendelijker en beleefbare Boven Regge wordt hiermee een verbeterde regulering van de hoeveelheid water gerealiseerd. Er wordt een retentiegebied ingericht op de ijsbaan van Goor voor het opvangen van neerslag uit het stedelijk gebied bij extreme weersomstandigheden.

Als overige doelstellingen ten aanzien van water kunnen worden genoemd:

- Het weer op elkaar aansluiten van de beken die door het Twentekanaal worden doorkruist;
- Aanleg van retentie(vijvers) voor piekafvlakking in het bestaand stedelijk gebied;
- Voorzieningen voor de pleziervaart ter plaatse van het Twentekanaal.

Het water van de beken in Goor heeft potentie om samen met groen een grote belevingswaarde te ontwikkelen. Om die reden ligt het voor de hand om nieuwe groenstructuren in de kern te koppelen aan het watersysteem.

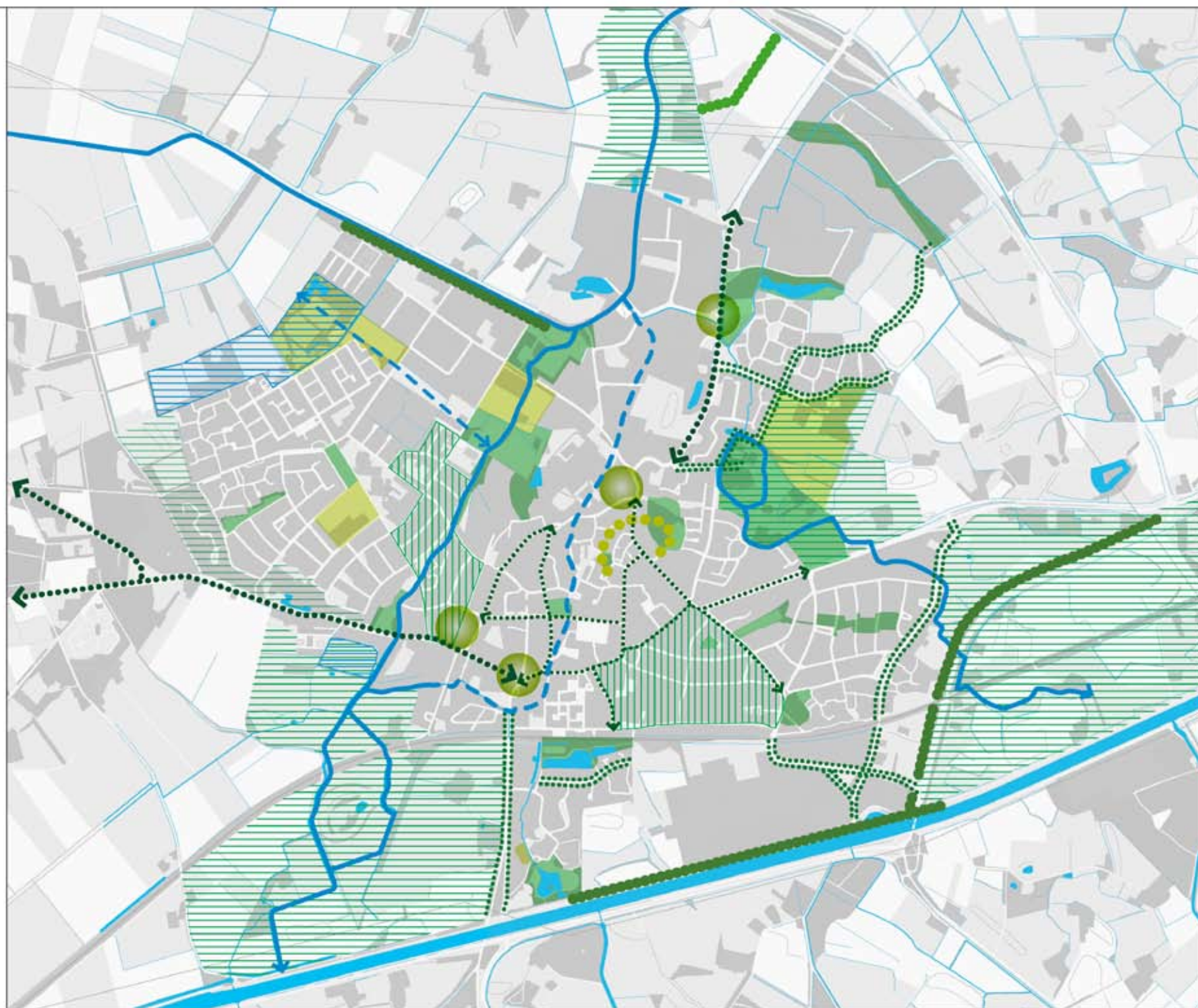
Een belangrijke voorwaarde voor beleefbaarheid is zichtbaarheid. In dit kader is, naast het weer zichtbaar maken van de oude loop van de Boven Regge, ook het (deels) bovengronds halen van de Stadsregge, alsmede een blijvend zicht op het water van de Bolscherbeek van belang.

Groen en water

Legenda

- bestaande groengebieden
- bestaande sportvelden
- bestaande watergangen en plassen
- versterken bestaande watergang
- nieuwe/terugbrengen watergang
- waterberging
- behouden landschappelijke kwaliteiten
- vergroenen
- groenstructuur aanbrengen
- behouden laanstructuur
- laanstructuur aanbrengen
- begeleidend groen in het centrum
- versterken Schild: overgang privé-openbaar
- mogelijkheid knooppunt verkeer en groen

10.3 RUIMTELIJK PROGRAMMA OP HOOFDLIJNEN

- Behoud van de huidige waardevolle groenstructuren;
- Handhaven en versterken van de waardevolle uitloopgebieden naar het buitengebied;
- Inpassing van stadsranden afstemmen op omringende landschapstype;
- Een sterke, groene aankleding van toegangswegen; in dit kader wordt gestreefd naar versterking van de boomstructuur langs de Deldensestraat, Hengevelderstraat en lependijk;
- Knooppunten van hoofdwegen versterken en accentueren met groen;
- Verbetering entrees Enterseweg en Deldensestraat;
- Evenwichtige verdeling van het groen over de wijken, waarbij de identiteit van de afzonderlijke wijken wordt benadrukt;
- Nieuwe groenstructuren zoveel mogelijk koppelen aan bestaande en waar mogelijk ophangen aan (nieuwe) waterstructuren;
- Behoud c.q. versterking van de groene sfeer rond Klokkenkamp. In combinatie met het Kerkplein is hier de ontwikkeling van een groen knooppunt mogelijk;
- Uitbreiding bedrijventerrein inpassen in omringende landschap;
- Bij ontwikkelingen in de omgeving Heeckeren dient de waardevolle historische sfeer behouden te blijven;
- Bestaande waardevolle doorzichten Markeloseweg, Holtdijk, Diepenheimseweg en Gondalaan op omringende landschap zo mogelijk handhaven;
- Bij de inrichting van de openbare ruimte naast het visuele aspect ook aandacht voor duurzaamheidsaspecten (keuze soort en onderhoud);
- Aandacht voor de behoefte aan functioneel groen in de vorm van speelplekken en parken;
- Zichtbaar maken van (voormalige) watersystemen in de kern, o.a. door Stadsregge (deels) bovengronds te halen, eventueel in combinatie met de voor Goor (historisch gezien) zo kenmerkende bruggen.

